

**Národní technické muzeum
Archiv Národního technického muzea**

**Rodinný archiv Szalatnayů - Szalatnay & Kröschel, dovoz a vývoz strojů
a potřeb pro hospodářství a průmysl v Praze
(1815 - 1931)**

Prozatímní inventární seznam

NAD č. 407
evidenční pomůcka č. 142

Čákrtová Eva
Praha 1954

Rodina Szalatnay.

Česká větev uherské rodiny Szalatnayů odvozovala svůj původ od Ondřeje Szalatnaye, který byl roku 1693 povýšen Leopoldem I. do šlechtického stavu. Jeden z potomků tohoto Szalatnaye, Jan, narozený r. 1758 v Miškovci, vystudoval evangelické bohosloví a byv r. 1783 vysvěcen na kněze, odebral se z nařízení komitátu Borsód do Čech, kde po nedávném vydání tolerančního patentu bylo potřebí nekatolických duchovních. Stal se duchovním pastýřem v Moravči (okr. Pelhřimov), po dvou letech se oženil s Češkou Lydií Marešovou a prodav své zděděné uherské nemovitosti patrně se zcela assimiloval, neužívaje ve skromných poměrech, v nichž žil – k veliké pozdější žalosti svých vnuků – ani šlechtického titulu. Ve stejné dráze životní pokračoval i jeho syn Jan (nar. 1793) i oba starší vnukové Jan, který zemřel ve 24 letech jako absolvovaný theolog a Justuj Emanuel (nar. 1834), později superintendent evangelické církve ve Velimi.

Nejmladší z vnuků, Benjamin (nar. 1841), zvolil si jiné povolání; vystudoval reálku a vyšší hospodářskou akademii, pracoval v cukrovaru, jako hospodářský úředník, sekretář a správce panství, byl společníkem dovozců hospodářských strojů Fleischer & Co. v Praze a konečně r. 1876 se stal samostatným velkoobchodníkem, šéfem firmy Szalatnay & Kröschel, dovoz a vývoz strojů a potřeb pro hospodářství a průmysl v Praze. Firma dovážela stroje zejména z Anglie a Ameriky (měla generální zastoupení anglické firmy Robey & Co., Lincoln, pro Čechy, Moravu a Slezsko, a m. j. zaváděla u nás první americké psací stroje) a domácí strojírenské aj. technické výrobky vyvážela zase do Ruska, Rumunska, balkánských a orientálních států, a získala četné ceny, medaile a diplomy. V době své samostatné činnosti podnikal Benjamin Szalatnay četné zájezdy do ciziny ze zájmů obchodních i kulturních a procestoval tak téměř celou Evropu, část Asie a Afriky. Zároveň se však u něho ozval i zájem genealogický a zejména snaha, aby někdejší, sto let neužívaný šlechtický titul uherský byl znovu přidán jemu a jeho staršímu bratrovi. R. 1899 dosáhl úspěchu a od té doby užíval predikátu „de Nagy Szalatna“, ale ještě několik let musel jej hájit při různých příležitostech (zvláště při procesech s různými falsátory šlechtických genealogií).

Z manželství s Annou, rozenou Kulichovou z Pravonína, měl Benjamin Szalatnay tři děti: dceru Annu (zv. Anninka, nar. 1882), provdanou za JUDr. Emila Lány, a dva syny, staršího Rafaela (nar. 1884) a mladšího Benjamina (zv. Benö, nar. 1886).

Rafael Szalatnay studoval v Praze, v Hamburku a Ženevě, a po praxi v Anglii a v Americe byl před světovou válkou úředníkem banky Bohemia. Po válce byl obchodníkem v New Yorku.

Benö Szalatnay vystudoval gymnasium v Miškovci – aby prý aspoň jeden člen rodiny uměl maďarsky a mohl se dorozumět se svými uherskými příbuznými – ale práva již v Praze a byl zaměstnán u místodržitelství v Terstu. Po válce, dokázav četnými svědectvími své české vlastenecké smýšlení a chování, byl přijat do diplomatických služeb republiky Československé. Pro

svou znalost maďarštiny byl nejdříve poslán do Budapešti (kde se oženil), potom však nařčen, že je sám Maďar, a odvolán. Zůstal však ve službách ministerstva zahraničí a koncem dvacátých let byl na československém vyslanectví v Tokiu.

Rodinná pozůstalost

Rodiny Szalatnay skládá se jednak z osobních dokumentů jednotlivých členů, jednak z písemných pozůstatků jejich činnosti. Do tohoto druhého oddílu patří zejména nepatrný zlomek registratury firmy Szalatnay & Kröschel, (Benjamin Szalatnay st.), dále pak referát o utvoření liberálního bloku v Budapešti a několik otisků mezinárodních smluv (o letectví) z doby první republiky (z diplomatické činnosti Benjamina Szalatnaye ml.).

inv. č.	sign.	obsah		datace	k. č.
	A.	Knihy			
1	A.	Szalatnay a Kröschel, hlavní kniha č. 11	1	1904-1912	kn
2	A.	Szalatnay a Kröschel, hlavní kniha č. 13a	1	1914-1924	kn
3	A.	Szalatnay a Kröschel, hlavní kniha č. 14	1	1906-1922	kn
4	A.	Szalatnay a Kröschel, hlavní kniha č. 15		1913-1924	
	B.	Spisy			
	B. I.	<i>Spisy rodinné a osobní</i>			
1	B. I.	Genealogie - šlechtictví, predikát, erb	45	(1870)-1911	1
2	B. I.	Jan Szalatnay	10	1815-1882	1
3	B. I.	Justus Emanuel Szalatnay	16	1848-1901	1
4	B. I.	Benjamin Szalatnay st. - osobní	8	1888-1905	1
5	B. I.	Benjamin Szalatnay st. - různá korespondence	10	1884-1914	1
6	B. I.	Anna Szalatnay	25	1896-1913	1
7	B. I.	Benjamin Szalatnay ml.	165	1918-1930	1
8	B. I.	Rafael Szalatnay	4	1907-1927	1
9	B. I.	Rodinné fotografie	31	1880-1918	1
	B. II.	Ostatní			
10	B. II.	Szalatnay a Kröschel - zaměstnanci	105	1875-1922	1
11	B. II.	Szalatnay a Kröschel - daně, dávky	44	1893-1906	1
12	B. II.	Szalatnay a Kröschel - účty od fa Robey a Co., Lincoln	132	1896-1914	1
13	B. II.	Szalatnay a Kröschel - obrázkový ceník	1	(1870-1892)	1
14	B. II.	Szalatnay a Kröschel - likvidace	26	1924-1927	1
15	B. II.	Věci domovní a stavební	13	1889-1905	1
16	B. II.	Vila Kostelec u Tupadel - spisy	24	1900-1910	1
17	B. II.	Vila Kostelec u Tupadel - album fotografií	1	(1870-1900)	1
18	B. II.	Liberální blok v Budapešti	1	1921	1
19	B. II.	Letectví - mezinárodní smlouvy	24	1922-1931	1

407 Pozůstalost rodiny Szalatnay

Archiválie z let: (1693) – 1931

Ráz činnosti: evangelické bohosloví – velkoobchod hospodářskými stroji – diplomatická služba

Ráz fondu: rodinná pozůstalost

Množství archiválií: 4+19 č. i. (4 knihy a 2 krabice spisů)

Získáno od: Národní kulturní komise

Získáno kdy: 28. 6. 1952 – č. a. 1405/52

Pořádala E. Raketová, leden 1954

Nově vymezené a revidované evidenční jednotky při GI 2012-2013.

datum provedení GI: 25. 7. 2013

výčet ověřených a nově zjištěných evidenčních jednotek:

-úřední knihy a rukopisy – úřední knihy: 3 (1904-1924) – inv. č. a1-a3

-kartony: 2 (1815-1931)

-mapy, plány ...: technické výkresy: 5 (1889-1890) – inv. č. 15

-fotografické archiválie: fotografie na papírové podložce: 7 ([1890-1911]) – inv. č. 1, 5

-fotografické archiválie: fotoalba: 1 ([1870]-[1900]) – inv. č. 17

-tisky: tisky po roce 1800: 2 ([1870]-1896) – inv. č. 12-13

-tisky: pohlednice: 3 ([1900]-1910) – inv. č. 5, 8

-celkový počet (dílčích) evidenčních jednotek: 23

ověřená metráž archiválií: 0,34 bm

Nedohledané archiválie při GI 2012-2013.

inv. č.:

4 A. Szalatnay a Kröschel, hlavní kniha č. 15

1913-1924

25. 7. 2013